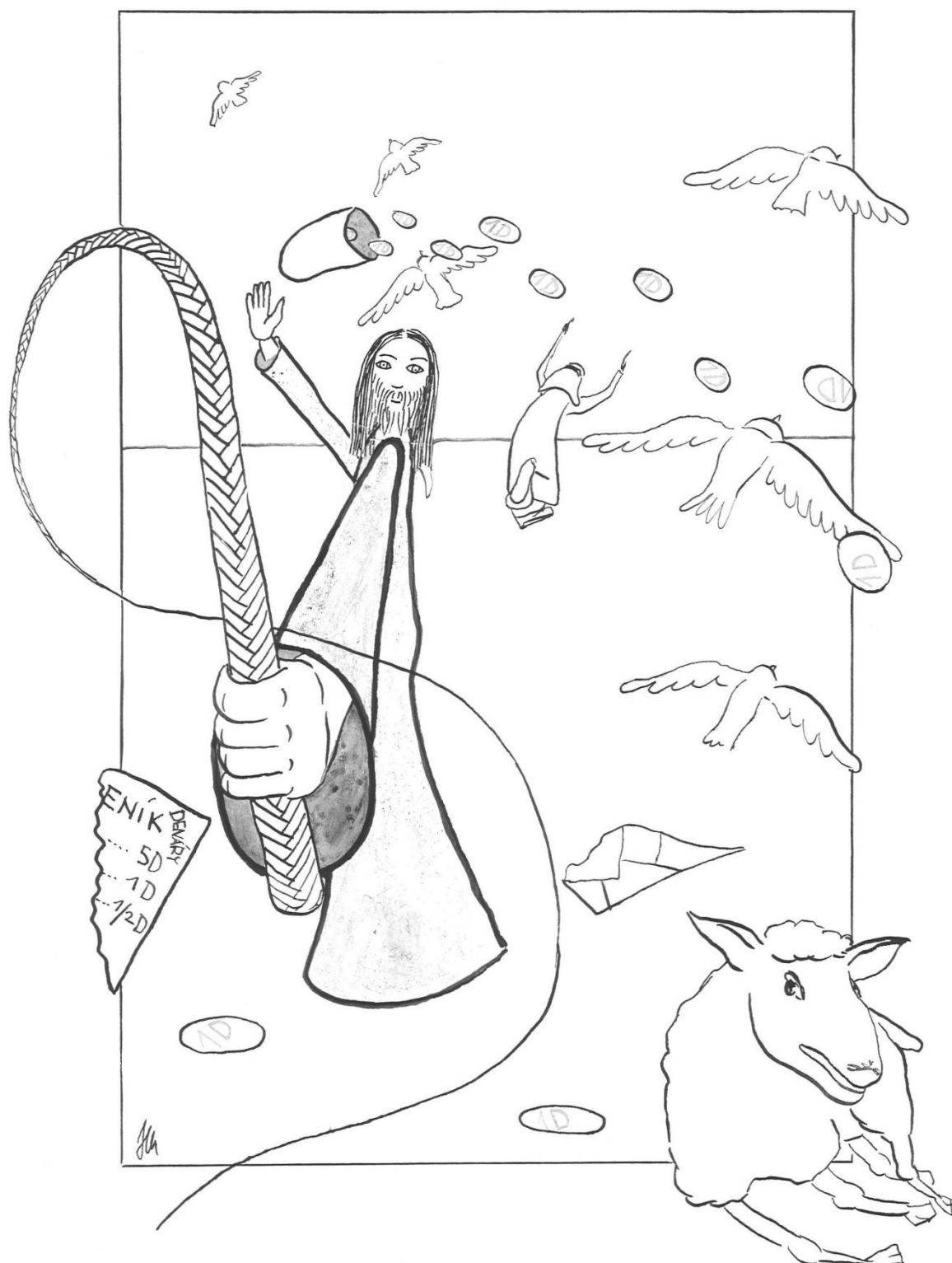

Nedělejte z domu mého Otce tržnici!

Nedělejte z domu mého Otce tržnici!

3. NEDĚLE POSTNÍ CYKLU B

Evangelium (Jan 2,13-25)

Byly blízko židovské velikonoce a Ježíš se odebral vzhůru do Jeruzaléma. V chrámě zastihl prodavače býčků, ovcí a holubů i směnárníky, jak tam sedí. Tu si udělal z provazů důtky a vyhnal všechny z chrámu i s ovce a býčky, směnárníkům rozházel peníze a stoly jim zpřevracel a prodavačům holubů řekl: „Jděte s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržnici!“ Jeho učedníci si vzpomněli, že je psáno: ‘Horlivost pro tvůj dům mě stravuje.’ Židé mu však namítli: „Jakým znamením nám dokážeš, že tohle smíš dělat?“ Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej zase postavím.“ Tu židé řekli: „Tento chrám se stavěl šestačtyřicet let - a ty že bys ho zase postavil ve třech dnech?“ On však to řekl o chrámu svého těla. Teprve až byl vzkříšen z mrtvých, uvědomili si jeho učedníci, co tím chtěl říci, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl. Když byl v Jeruzalémě o velikonočních svátcích, mnoho jich uvěřilo v jeho jméno, když viděli znamení, která konal. Ježíš se jim však sám nesvěřoval, protože znal všechny a nepotřeboval, aby mu někdo něco o lidech vykládal. Sám totiž věděl, co je v člověku.

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Byly blízko židovské velikonoce a Ježíš se odebral vzhůru do Jeruzaléma. V chrámě zastihl prodavače býčků, ovcí a holubů i směnárníky, jak tam sedí. Těmito verši začíná „janovský kalendář“, který počítá s třemi slavnostmi Velikonoc (2,13 – to se kryje s Velikonocemi prvních tří evangelií; 6,4; 11,55). Před svátky (o svátcích byl už přikázáný „klid“) rozkvétal čilý obchodní ruch v nádvoří pohanů. Tato obchodní činnost, sama o sobě nevyhnutelná kvůli zajištění obětí, se však konala v prostoru chrámu, a proto je „odsouzeníhodná“. Očividně se tedy nerozlišuje mezi vnějším a vnitřním nádvořím. Evangelista zmiňuje ovce a skot, nutné k celopalům a pokojným obětem (Lv 1 a 3). Penězoměnci vyměňovali cizí mince (s nepřipustnou podobiznou římského „Boha-císaře“) za mince použitelné k nákupu obětních zvířat, resp. k poskytování daru.

Tu si udělal z provazů důtky a vyhnal všechny z chrámu i s ovce a býčky, směnárníkům rozházel peníze a stoly jim zpřevracel a prodavačům holubů řekl: „Jděte s tím odtud! Nedělejte z domu mého Otce tržnici!“ Jeho učedníci si vzpomněli, že je psáno: ‘Horlivost pro tvůj dům mě stravuje.’ Provozovaný neřád dává podnět k výroku, který se nemusí nutně chápat mesiánsky (v návaznosti na Zach 14,21: „A nebude už kramáře v domě Hospodina zástupů v onen den.“). Ježíš zde hovoří s vědomím synovství. Toto

vědomí se bude projevovat stále zřetelněji v Janově evangeliu (např. 5,17.19). Evangelistovi zde přitom neleží tolik na srdci průběh události jako takové, jako spíš její význam a následky pro Ježíšovu osobu.

„Horlivost pro tvůj dům mě stravuje“ je citací ze Ž 69 (v. 10), který byl v prvotní církvi chápáný mesiánsky. „Strávení“ můžeme chápat v dvojím smyslu: vnitřní strávení (vnitřní horlivost projevující se vnějším neohroženým jednáním), ale i vnější strávení způsobené nepřáteli (utrpení a smrt) jako následek horlivé a nebojácné činnosti. Tento starozákonní citát je vhodně použit, neboť událost očistění chrámu odkazuje na Ježíšovu smrt a vzkříšení, jak je patrné z prorocství „zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej zase postavím“ (v. 19). Navíc je příznačné, že evangelista mění původní minulý čas řeckého překladu SZ na čas budoucí – tím se zřetelněji odkazuje na Ježíšův budoucí úděl.

Židé mu však namítli: „Jakým znamením nám dokážeš, že tohle smíš dělat?“ Bez dalšího vysvětlení vystoupí „Židé“, kteří se zde mají chápat jako dohlížitelé nad chrámem. Ti měli funkci pořádkové služby a byla jim podřízená i levitská „chrámová stráž“ (7,32.45). Chrámoví dohlížitelé žádají od Ježíše znamení ospravedlňující jeho konání (viz také 6,30). Toto znamení, které snad splňuje analogickou funkci znamení dotvrzujících autentické poslání starozákonních proroků, by mělo prokázat Bohem propůjčenou „plnou moc“, autoritu k provokujícímu činu očistění chrámu. Tím, že evangelista uvádí žádost o znamení, očividně charakterizuje Židy jako nevěřící, v protikladu k učedníkům, kteří (navzdory tomu, že zatím nechápou) jednou uvěří Písmu a Ježíšovu výroku.

Ježíš jim odpověděl: „Zbořte tento chrám, a ve třech dnech jej zase postavím.“ Ježíš zdánlivě vychází vstříc žádosti chrámových dohlížitelů, ale předkládá zcela jiné znamení, skryté v záhadném a temném výroku. Po formální stránce odpovídá jako starozákonní proroci, kteří nezřídka poskytovali znamení pomocí „záhadného výroku“ (Iz 7,10-17). Zároveň však tento výrok odpovídá stylu vyjadřování janovského Krista, který pronáší „zjevující slovo“, jež takřka nutně vede k nedorozumění.

„Zbořte (zničte) tento chrám a ve třech dnech jej postavím (vzkřísím)“ – v řečtině se pro „zbořit“ a „postavit“ používají slovesa, která se dají vztáhnout jak na budovu, tak na lidské tělo. Posluchači opět rozumí Ježíšovým slovům v jiném smyslu, „věčně“ o vnějším kamenném chrámu. Ježíšův výrok je oproti jiným novozákonním tvrzením příznačný tím, že přisuzuje vzkříšení Ježíšově moci.

Tu židé řekli: „Tento chrám se stavěl šestačtyřicet let – a ty že bys ho zase postavil ve třech dnech?“ On však to řekl o chrámu svého těla. Teprve až byl vzkříšen z mrtvých, uvědomili si jeho učedníci, co tím chtěl říci, a uvěřili Písmu i slovu, které Ježíš řekl. Námitka Židů se týká „druhé chrámu“, postaveného po návratu z exilu a přestavěného za Heroda Velikého. Protože stavba chrámu začala pravděpodobně r. 20/19 před Kristem, událost očištění chrámu se udála r. 28 (a potažmo poslední Velikonoce r. 30). Na nedorozumění navazuje vysvětlující evangelistova poznámka: tím chrámem je Ježíšovo tělo. Z toho vyplývá, že novým místem uctívání (liturgie), pravým domem Božím (srov. 1,51) je Ježíš. Teprve v jeho chrámu je možné uctívat „v Duchu a v Pravdě“ (Pravda v Janově evangeliu je samotný Syn). U Jana však ještě nenacházíme pavlovskou teologii o chrámu Kristova těla, církve. Vzkříšení vrhne na Ježíšovo slovo nové světlo, potvrzené také Písmem.

Když byl v Jeruzalémě o velikonočních svátcích, mnoho jich uvěřilo v jeho jméno, když viděli znamení, která konal. Ježíš se jim však sám nesvěřoval, protože znal všechny a nepotřeboval, aby mu někdo něco o lidech vykládal. Sám totiž věděl, co je v člověku. Divy, patrně uzdravení, nejsou zde detailně popsána, protože zřejmě neměla význam pro zjevení dalších podstatných rysů Kristovy identity. Zřejmě se tím obratem „mnozí uvěřili v jeho jméno“ chce jen poukázat na víru (naději) v Krista jako „pomocníka v lidských potřebách“ (uzdravovatele) a politického osvoboditele v souladu s tehdejšími představami očekávaného Mesiáše. Nepoukazuje se tedy na „plnou víru v Krista“.

Ježíš je obezřetný a nikomu se nesvěřuje, tj. nezjevuje „celou pravdu o sobě“ (toto zjevení bude postupně následovat). Důvod této obezřetnosti je typicky janovský: Ježíš zná všechny dokonale, tzn. zná jak ty, kdo v něj nevěří, tak také ty, kdo věří. On však zároveň ví, že kladný postoj lidu je povrchní a nedostatečný, zakládající se jen na divích – a takový nadšenecký postoj není ještě přiměřený k přijetí „celé pravdy“. Kristus není odkázaný na soud druhých, protože má dar poznání srdce. Tím se blíží samotnému Bohu, kterému se v SZ často přisuzuje znalost člověka „skrz naskrz“.

SHRNUTÍ

Evangelní text obsahuje dva momenty: Ježíš jednak uznává hodnotu starozákonního chrámu a kultu, proto očišťuje znesvěcený chrám a pronáší vysvětlující výrok „nedělejte z domu mého Otce tržiště“, jednak předvídá něco nového, nový chrám vzkříšeného těla. Jako byl stan během putování pouští místem setkání s Bohem, tak je nyní Ježíš „stanem“ setkávání (J 1,14 podle řeckého textu). Tuto novou Boží přítomnost v Ježíši Kristu je však možné poznat jen díky světlu vzkříšení.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Když ti něco říká maminka nebo tatínek, můžeš jim věřit, že to s tebou myslí dobře. Podobně to s tebou myslí dobře i Ježíš a můžeš mu také vždycky věřit. Zkus se mu během týdne svěřovat se svými starostmi i radostmi!

Starší:

Radostně a pokojně žije ten, kdo druhým důvěřuje. Je dobré věřit lidem, i když nás mohou někdy zklamat. Úplnou důvěru mohu dát jen Bohu! Důvěra vůči Ježíši má stát na prvním místě v našich životech. Pak uvidíme, že on nás nezkłame.

Zkusme si

Mladší i starší

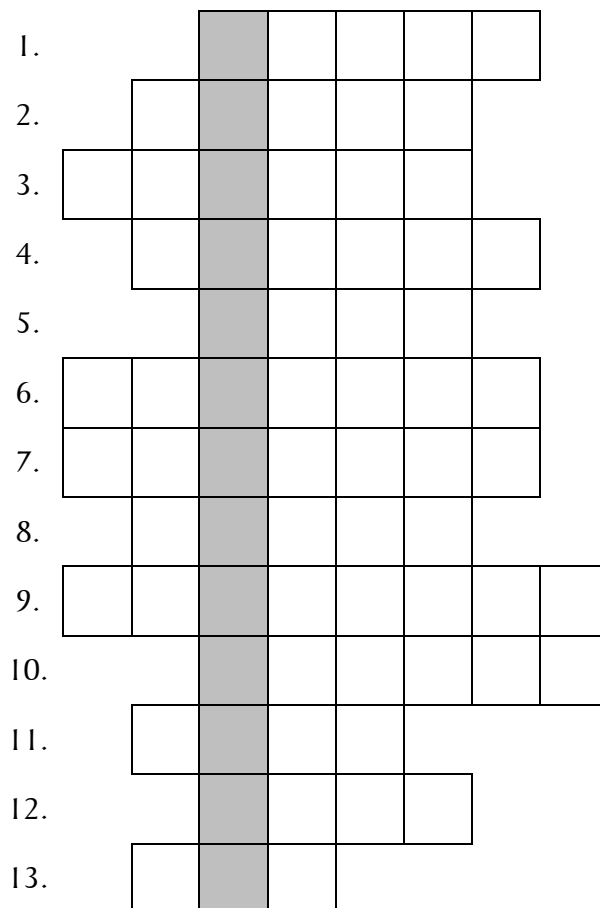
Ježíš vyhnal prodavače z chrámu, protože mu záleželo na tom, aby na místě, které patří Bohu, nebylo nic, co tam nepatří.

Vidíte, jak je pořádek důležitý! Před velikonocemi samozřejmě můžeme uklidit i okolo sebe (stůl, zásuvku, pokoj...), ale stejně důležité je, abychom se zamysleli nad tím, jestli nemáme sami v hlavě nebo v srdci něco, co tam nepatří.

Když uklidíme stůl nebo zásuvku, můžeme dát všechno, co chceme vyhodit, do zvláštní krabice. Kdykoliv se pak dokážeme zbavit nějakého zlozvyku, špatné myšlenky nebo i hříchu, z krabice vyhodíme tolik věcí, za jak důležité považujeme to, čeho jsme se zbavili. A před velikonocemi můžeme mít čistý stůl, hlavu i srdce! A půjdeme-li před velikonočními svátky ke svátosti smíření, můžeme celou krabici vysypat najednou...

Ježíš v dnešním příběhu vyhnal z chrámu kupce a udivil všechny okolo, když řekl, že ve třech dnech tento chrám opět postaví, kdyby byl zbořen. Slyšeli jsme ale také, že to řekl „o chrámu svého těla.“ **Čím chce pro nás Ježíš být, když o sobě mluví jako o chrámu?**

Doplňte názvy biblických měst a míst do křížovky na další stránce a dozvíte se to!

1. Na kterém ostrově ztroskotal Pavel? (Sk 28,1)
2. Hora, kde Mojžíš dostal od Boha desatero přikázání? (Ex 19,18-20)
3. Město, kde chtěli Pavlovi a Barnabášovi obětovat jako bohům? (Sk 14,8-18)
4. Název města, kde Pavel mluvil k místním obyvatelům na Areopagu? (Sk 17,16-21)
5. Město, kde Pavel poučil místní křesťany o Duchu svatém? (Sk 19,1-7)
6. Město, kam jel Pavel před svým obrácením pronásledovat křesťany? (Sk 9,1-2)
7. Jak se jmenovalo město, kde žil setník Kornélius, kterého pokřtil Petr? (Sk 10,1-2)
8. Místo, kde se narodil Ježíš? (Lk 2,4-7)
9. Město, odkud pocházel apoštol Filip? (Jan 1,44)
10. Město, kde žili Akvila a Priscilla, Pavlovi přátelé? (Sk 18, 1-2)
11. Místo, kde Ježíš udělal na svatbě svůj první zázrak? (Jan 2,1-2)
12. Město, kde Ježíš vzkřísil syna jedné vdovy? (Lk 7,11-12)
13. Město, do kterého se Pavel vypravil, aby se hájil před soudem? (Sk 28,15)

Ježíš pro nás chce být...

